

**Қ. А. ЯСАУИ АТЫНДАҒЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАЗАҚ-ТҮРІК
УНИВЕРСИТЕТІ**

**ШЫМКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТЫ
МЕДИЦИНА ФАКУЛЬТЕТІ**

Тақырыбы: Гепатологияда
қолданылатын препараттар: өт айдайтындар,
гепатопротекторлар. Классификациясы.
Фармококинетикасы. Көрсетілімі. Қарсы
көрсетпесі

Орындаған: Нәлмахан Біржан.

Тобы: ЖТД-639

Қабылдаған: Ботаева Қ.М.

Жоспар:

I Кіріспе

II Негізгі бөлім

1. Өт айдайтын дәрілер. Әсер ету механизмі
2. Гепатопротекторлар. Әсер ету механизмі

III Қорытынды

Пайдаланылған әдебиеттер

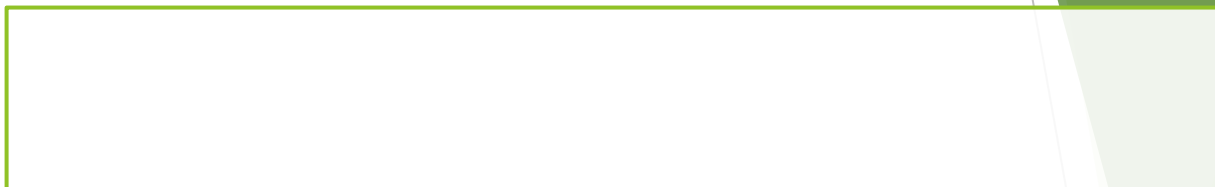
Кіріспе

Гепатопротекторлар - гепатоциттерді зақымдаушы факторлардан қорғайтын заттар. Бұл топтың дәрілері зақымдаушы ықпалдарға бауырдың төзімділігін жоғарылатады, қызметінің қалпына келуіне ықпал етеді, оның уытсыздандырғыш мүмкіндігін күшейтеді. Гепатопротекторлық әсер гепатоциттердегі метаболиттік үрдістердің қалпына келуімен, микросомалды ферменттердің белсенділігінің жоғарлауымен, жасуша мембранасы қызметінің қалпына келуімен көрінеді. Гепатопротекторларды жедел және созылмалы гепатитте, бауырдың нәрсізденуі мен берішінде, бауырдың уытты зақымдануында, соның ішінде маскүнемдікке байланысты қолданады.

**Құрамында шұбарала
тікеннің табиғи
немесе синтетикалық
флавоноидтары бар
препараттар**

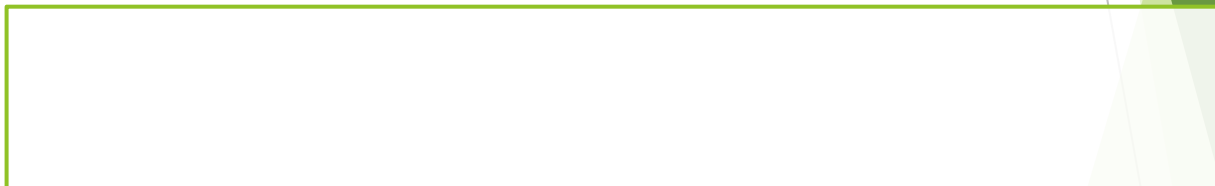
**Құрамында әртүрлі
өсімдіктердің табиғи
немесе синтетикалық
флавоноидтары бар
препараттар**

Жануар тектес препараттар Сирепар
Гепатосан

**Құрамында эссенциалды
фосфолипидтері бар заттар**

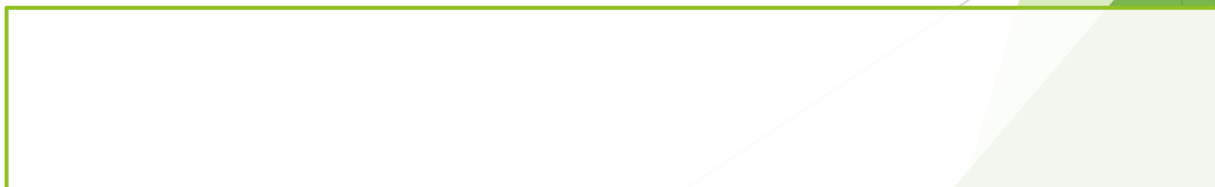
Эссенциале Эсливер

Әртүрлі топтың препараттары

Бемитил Адеметионин (гептрал)

Липой қышқылы

**Легалон-
құрамында шұбарала тікен өсімдігінің
флавоноидтары бар гепатопротектор**

Негізгі фармакологиялық әсерлері

- **Антиоксиданттық**
- **Метаболикалық**
- **Мембранопротекторлық**
- **Дезинтоксикациялық**

Қолданылуы

- ▶ **Жедел гепатит**
- ▶ **Бауырдың токсикалық және метаболикалық зақымданулары**
- ▶ **Бауыр циррозы**

Жанама әсерлері

- ▶ **Сирек – іш өту**

Драже, капсула және ішке қабылдауға арналған эмульсия түрінде шығарылады. Биосіңімділігі 20-50% құрайды. Дәрі асқазан-ішек жолынан жақсы сіңіріледі.

Rp.: Dragee Legaloni 0,035 N. 80
Da.Signa. По 1 драже 3 раза в
день после еды

Эссенциале
(құрамында эссенциалды фосфолипидтер
және витаминдер бар)

Жасуша мембранасын тұрақтандырады

Гепатоциттердің метаболизмін, регенерациясын жақсартады

Қолданылуы

- ▶ - бауырдың майлы дистрофиясында (стеатоз)
- ▶ - жедел және созылмалы гепатитте
- ▶ - бауырдың алкогольді ауруында
- ▶ - бауыр дәрілерден зақымданғанда
- ▶ - уытты гепатитте
- ▶ - бауыр циррозында
- ▶ - бауыр энцефалопатиясында
- ▶ - холестазда және өт тастарының қайталап түзілуінің алдын алуға

Жағымсыз әсерлері

- ▶ *Өте сирек*
 - экзантема немесе бөртпе, есекжем түріндегі аллергиялық реакциялар
- ▶ *Жиілігі белгісіз*
 - қышыну

- ▶ Rp.: Caps. "Essentiale" N. 50
D. S. Бір капсуладан күніне 3 рет тамаққа дейін

Липой қышқылының да гепатопротекторлық белсенділігі бар. Ол бауырдың уытсыздандырғыш қызметін күшейтеді, антиоксиданттық әсер көрсетеді, липидтер және көмірсу алмасуын реттеуге қатысады. Бауыр ауруларында (Боткин ауруы, созылмалы гепатит, бауыр беріші) уытттануларда, тәждік атеросклерозды кешенді емдеуге, диабеттік полиневропатияда қолданады.

Жанама әсерінен диспепсиялық бұзылыстар, теріде бөртпелер байқалуы мүмкі.

Кешенді дәрі эссенциалдық гепатопротекторлық әсері анықталған. Оның құрамына жасуша мембранасын қалыптастыратын фосфолипидтер, көп қанықпаған май қышқылдары және бірқатар витаминдер кіреді. Дәріні ішке және көк тамырға енгізеді.

Өт айдайтын дәрілер

Өттің құрамында ішектегі майлардың, майда ерігіш дәрумендердің эмульгирлеп және сіңірілуін қамтамасыз ететін өт қышқылдары бар. Оның бауыр жасушаларының түзілуінің бұзылуымен немесе өт түтіктерінің ұлтабарға шығуының қиындауымен байланысты. Осыған орай медициналық тәжірибеде өт айдаушы дәрілерді екі топқа жіктейміз:

Өт түзілуін
күшейтетін
дәрілер

Өт бөлінуін
жеңілдететін
дәрілер

Өт түзілуін күшейтетін дәрілер (Холесекретиктер-холиретиктер):

- **жануарлардан алынған:** “Аллохол”, “Холензим”, “Лиобил” таблеткаларының құрамында жануарлардың құрғақ өті бар.
- **синтетикалық:** оксафенамид, никодин, циквалон, гимекромон (одестон).
- **өсімдіктен алынған:** құмдық салаубас гүлі (қайнатпа, құрғақ сығындысы, фламин препараты), жүгері шашағы (қайнатпа, сұйық сығынды), танацехол (түймешетен гүлінің препараттары), холосас (раушан жемісінің шырыны), берберин биосульфаты (барбарис препараттары), холагол (құрамында куркума тамырының бояғыш заттары және т.б. бар), Холагогум капс. (құрамы: куркума сығындысы, бұрыш жалбыз майы, эссенциальды фосфолипидтер және т.б.).

Холесекретиктер өт секрециясын күшейтуден басқа, оларды сұйылтуына және айдауына алып келеді, нәтижесінде инфекцияның дамуын және тастардың түзілуін жойып, өттің айдалуын жақсартып, қабыну процесін төмендетеді. Олар созылмалы гепатитте, холециститте және холангитте **қолданылады**. Кейбір препараттар холеретикалық әсерінен басқа спазмолитикалық әсер: *оксафенамид*, көптеген *өсімдік препараттары*, *циквалон* — қабынуға қарсы; *никодин* — микробқа қарсы әсер көрсетеді. Холесекретиктерді жіті қабыну мен бауырдың айқын дистрофиялық процестерінде және өт жолдарының тығындалуымен жүретін өт тас ауруларында **қолдануға болмайды**.

Rp.: Allocholi N 50 in tabul.

Da. Signa. По 1–2 таблетки 3–4 раза
в сутки после еды.

Rp: Nicodini 0,5

Da tales doses. N 10 in tabul.

Signa. По 1–2 таблетки 3–4 ра
в сутки до еды.

Өт бөлінуін жеңілдететін дәрілер (холекинетиктер)
– өттің ағуын жеңілдетеді.
- өт бөліну жолдарының дискинезиясының **гипотониялық түрінде** өттің ұлтабарға өтуін жақсартатын, өт қабының тонусын жоғарылататын, одди сфинктерін босаңсытатын: *магний сульфаты, ксилит, сорбит, маннит, зәйтүн немесе күнбағыс майы* қолданылады. **Әсер ету механизмі:** ұлтабардың рецепторларының тітіркенуімен байланысты. Магний сульфаты өт түтігіне спазмолитикалық әсер көрсетеді. Осы топ препараттары өт қалтасының атониясында, өт түтігінің дискинезияларында, созылмалы холециститте және созылмалы гепатитте қолданылады. Бұларды бауыр мен асқазанның жедел қабыну ауруларында, өт-тас ауруларында қолдануға болмайды.

Rp.: Sol. Magnesii sulfatis 10,0
25%

Da tales doses. N 10 in amp.

Signa. 10-20 ml күніне 4 реттен

- өт бөліну жолдарының дискинезиясының гипертониялық түрінде өт жолдарының біріңғай бұлшық еттерін босаңсытатын препараттар: *М-холиноблокаторлар (атропин, платифиллин), миотропты спазмолитиктер (папаверин, но-шпа), өсімдіктерден алынған препараттар (холагол, олиметин)* қолданылады. Бұл препараттар өт-тас ауруларында, ауырсыну түйілуін басу үшін белгіленеді.

Rp.: Sol. Atropini sulfatis 0,1 % 1 ml

Da tales doses. N. 6 in ampull.

Signa. По 0,5-1 мл вводить под кожу 1-2 раза в день.

Холелитолитикалық дәрілер – өт қалтасындағы тастарды ерітеді: *хенодезоксихол қышқылы (хенодиол, хенофальк), урсодезоксихол қышқылы (урсофальк, урсосан)* - 0,25 капс. тек қана түнде қабылдау қажет, себебі өт холестеринмен түнде қанығады, ал бұл препараттар бауырда холестерин синтезін бұзып, холестеринді тастардың біртіндеп еруіне алып келеді. Препараттарды ұзақ 6 айдан 2 жылға дейін қабылдау қажет.

Rp.: Ursu (Ursosani-Ursofalci) 0,25 №100

Da. Signa. 10 мг /кг тәулігіне 2-3-5 капсуладан

Кері байланыс

1. Гепатопротекторлардың жіктелуі
2. Легалон препаратының драже түріне рецепт
3. Өт айдайтын препараттардың жіктелуі
4. Никодин препаратына рецепт

Пайдаланған әдебиеттер:

1. Орманов Н.Ж. Фармакология II
2. Орманова Л.Н. Фармакология II
3. Сұлтанов М.Ә. Фармакология
4. Ербасова А.А. Фармакология
5. www.google/kz